

AİLEDE GÜZEL AHLÂK*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Medine-i Münevvere'mizden kucaklar dolusu gönülden sevgiler, selâmlar...

Hepinizin cumasını tebrik ederim. Allah-u Teâlâ Hazretleri her hafta başımıza gelen, tekerrür eden bu mübarek bayramı, Allah'ın büyük ikramı cuma gününü, her haftanın bayramını sizlere mübarek eylesin... Bu günün güzelliklerinden istifade etmeyi nasib eylesin...

Bugünkü konuşmamdaki hadis-i şerifleri, daha ziyade ahlâk ile ilgili hadis-i şerifler teşkil edecek.

Aileye Lütufkâr Olmak

Birinci hadis-i şerif, Hazret-i Aişe-i Sıddîka Vâlidemiz'den. Peygamber SAS Efendimiz'in hanımları, müslümanların anneleridir. Hazret-i Aişe bizim ve sizlerin, hepimizin vâlidesidir. Tabii ben arada söyleyeyim, her zaman vaazımda da söylüyorum, Arapça konuşurdu Hazret-i Aişe Vâlidemiz ve diğer vâlidelerimiz. O halde Arapça bizim ana dillerimizden birisi oluyor. Biz hem ana dili Türkçe olan kimseleriz, hem de Arapça olan kimseleriz. Bu latîfeyi de bu cuma sohbetinde yine hatırlatayım.

---

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun

Binaen aleyh, hepimizin Arapça'yı öğrenmemiz lâzım! Dinimizin lisanıdır, Kur'an-ı Kerim'in lisanıdır. Bütün bilgilerimiz Arapça'yla çok sıkı bağlantılıdır. Arapça'yı öğrenelim!..

Mü'minlerin annesi, vâlidemiz Aişe-i Sıddîka RA, Peygamber SAS Efendimiz'den rivayet ediyor. Tabii bu hadis-i şeriften beyler de memnun olacaklar, vaazımı dinleyen hanımefendiler de memnun olacaklar. İslâm'ın güzelliği tabii, her hadis-i şerifte, şeriatın her hükmünde açıkça ortaya çıktığı gibi, burada da görülecek.

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek ifadeleri şöyle:¹

مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا

أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا وَأَلْطَفَهُمْ بِأَهْلِهِ

(ت. حم. ك. عن عائشة)

RE. 449/2 (*Min ekmeli'l-mü'minîne îmânen ahsenühüm hulükan ve eltafühüm bi-ehlihî.*)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Efendimiz buyuruyor ki:

(*Min ekmeli'l-mü'minîn*) “Müslümanların en

¹ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.9, no:2612; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.47, no:24250; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.119, no:173; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.210, no:25319; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.232, no:7983; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.6, no:5155, 5241; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.IX, s.294, no:8452, 24224.

kâmillereindir, en kemâle ermişlerindedir, olgunlarındandır...” Hangi yönden? (*Îmânen*) “İman yönünden.” Yâni, “İman yönünden, imanca, mü’minlerin en kâmillereindir, (*ahsenühüm hulükâ*) huyca en güzel olanları...” Demek ki, mü’minliğin, müslümanlığın kemâle ermiş olduğunun alâmeti, insanın huyunun güzelliğidir.

(*Ve eltafühüm bi-ehlihî*) İkinci cümle tabii çok hoş, her cümlesi gibi, her kelimesi gibi: “Ailesine, ehline en lütufkâr olanıdır.” Yâni, “Mü’minlerin ahlâkça en güzel olanları ve ailesine, ehline en lütufkâr olanları, imanca en kâmil olanlarındandır.”

Demek ki, hepimizin ahlâkımızı en güzel yapmağa çalışmamız lâzım ve ailemize, ehlimize, hanımımıza, çoluk çocuğumuza; çatımızın altında, yuvamızın içinde bizimle beraber yaşayan yakınlarımıza lütufkâr olmamız lâzım!

Tabii, Peygamber SAS Efendimiz cahil bir kavme geldi. Biliyorsunuz, Peygamber Efendimiz’in hayatı devresine *asr-ı saadet* deniliyor; Peygamber Efendimiz’den önceki o toplumun hayatına da *devr-i câhiliye* deniliyor, câhiliyet devresi deniliyor. Câhiliyet devresinde yaşayan insanlara Peygamber SAS Efendimiz gelince, zaman nurlandı, güzelleşti, bir güzel hale döndü ki tarif edilmez; asr-ı saadet oldu. Asr-ı câhiliye asr-ı saadet oldu, saadet asrı oldu.

Bu nasıl oldu?.. Peygamber SAS Efendimiz o toplumu eğitti. Yâni cahil, câhiliye devri

içinde olan, kötü adetleri olan toplumu, Peygamber SAS Efendimiz bir mürebbî-yi ilâhî olarak, Allah'ın kendilerine gönderdiği, rahmet olarak gönderdiği, bir lütuf olarak gönderdiği peygamber olarak eğitti.

Nasıl eğitti?.. O kadar detaylı eğitti ki, hadis-i şerifleri okudukça, toplumun liderinin nasıl olması gerektiğini ve toplumu nasıl eğitmesi gerektiğini görüyoruz. Hiç bir liderde olmayan güzel bir eğitim gayreti, eğitim yüceliği var. Onu belirtecek bazı hadis-i şerifleri, bu ana hadis-i şerifin arkasından, sizlere nakletmek istiyorum sohbetimde. Birincisi:

b. Nikâhta Şefaathçi Olmak

مِنْ أَفْضَلِ الشَّفَاعَةِ أَنْ تَشْفَعَ بَيْنَ الْأَثْنَيْنِ فِي النِّكَاحِ
(.. عن أبي رُحْمٍ)

RE. 449/3 (*Min efdali'ş-şefâati en teşfeâ beyne'l-isneyni fi'n- nikâh.*)²buyurmuş Peygamber Efendimiz, İbn-i Mâce'de rivayet olunduğuna göre.

İnsanların birbirlerine karşı nasihatta bulunması, şefaatte bulunması var. Yâni, iki kişinin arasını düzeltmek için, birisine hatırını ortaya koyarak ricada bulunmaya şefaath diyoruz. Şefaath; toplumda yaşayan insanların birbirlerine karşı,

² İbn-i Mâce, *Sünen*, c.1, s.635, no:1975; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.1, s.32; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVIII, s.175, no:6053; Ebû Ruhm RA'dan.

veya iki kimsenin arasını düzeltmek için o iki kimseye karşı, bir güzel niyetlilik gösterilmesi. Müslümanların birbirlerine karşı şefaathatmaları, yâni işlerinin yapılması hususunda hatırını koyarak ricada bulunmaları.

Tabii bir de ahirette şefaathat var. Yâni Allah'ın huzurunda:

“—Yâ Rabbi, şu kulunu affeyle!” diye Allah'a ricada bulunmak var. Bu da haktır.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bazı kullarına, ahirette kendisine böyle ricada bulunma hakkını verecek. Bunların serveri, önderi, başta geleni tabii yine Peygamber SAS Efendimiz. O *Nebiyü'r-rahme* ve *Şefîü'l-ümme*'dir, rahmet peygamberidir ve ümmetine şefaathatçidir. *Şâfi-i müşeffa*'dır; yâni öyle bir şefaathatçidir ki, şefaathatı Allah indinde çok değerli ve geçerli olan bir şefaathatçidir.

Tabii Peygamber Efendimiz şefaathat edecek ümmetine, insanlara, yığınlara, mü'minlere, kalabalıklara... Ama başka mübarek insanların da, derece derece Allah indinde şefaathatları olacak. Alimlerin şefaathat hakkı var, şeyhlerin, mürid-i kâmillerin şefaathat hakkı var, şehidlerin şefaathat hakkı var... Kur'an-ı Kerim'in şefaathat hakkı var. Kur'an-ı Kerim de şefaathat edecek, şahsiyet-i mânevîyesi tecessüm edecek, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda şefaathat edecek.

Şimdi, dünyadaki insanlar arasındaki şefaathatlar da, “Şunu affediver, şunun işini görüver... Bunu şu hususta destekleyiver...” gibi ricalar. Tabii bu neden oluyor?.. Bir zayıfı himâye etmek

için oluyor. Onun yapamayacağı bir işe, ona hatırıyla yardımcı olmak oluyor. Karşı tarafı o işe meylettirmek, iyilik yapmağa teşvik etmek oluyor. Onun için, iki kişi arasındaki şefaath sevaplı bir şey...

Biz de etrafımızdaki insanların böyle küçüklü büyüklü işlerinin oluşmasında, hatırımızı ortaya koyarak, birisinin iyilik yapmasına, birisinin de işinin iyilikle oluşup gelişmesine yardımcı olmağa çalışmalıyız. Bu müslümanın merhametinden, müslümanların birbirini sevmesinden, birbirlerinin meselelerine ilgi duymasından, birbirlerini desteklemesinden kaynaklanan toplumsal bir ahlâk, güzel bir şey...

Şimdi Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*Min efdali's-şefâati*) “Şefaathlerin en faziletliyelerinden...” Demek ki şefaathler çok ve çeşitli. Toplumdaki olaylar çeşitli olduğu için, şefaathler de çeşitli. Bunun en faziletlisi ne imiş?.. (*En teşfeah beyne'l-isneyni fi'n-nikâh*) “Senin iki kişi arasında nikâh konusunda şefaath etmendir, hatırını ortaya koymandır, ricada bulunmandır.”

“Nikâh konusunda, iki kişinin arasında senin hatırını koymak, şefaathlerin en faziletliyelerindedir.” Neden?.. Çünkü, bizim dinimizde evlenmek ibadettir. Belki ilk duyanlar şaşıracaklar, şöyle bir başlarını kaldıracaklar, gözlerini açacaklar. Evlenmek ibadettir ve çok sevaplıdır. Devamlı olarak insanın sevaplarının artması vesilesidir. Ve toplumda evlenmek, yuva kurmak çok önemli bir olaydır.

Aile; yuva, karı koca ve evlâtlardan meydana gelen toplum birimi, toplumun en küçük yapı taşı çok önemlidir. İslâm aileyi çok önde tutuyor. Ailenin kurulmasına, devamına, muhabbetle çalışmasına çok büyük değer veriyor.

Böyle olduğu zaman ne oluyor?.. Bir kere beyle hanım arasında iş birliği oluyor. Birisi kazancı sağlıyor; ötekisi ev işlerini, çocuk yetiştirmeyi sağlıyor. Allah kendilerine çocuk ihsan ediyor. O çocukların yetiştirilmesi, eğitilmesi, geliştirilmesi, terbiye edilmesi olayı oluyor. Bir hanım himaye edilmiş oluyor. Bir bey hanımına ve çocuklarına ömrü boyu iyilik yapmış oluyor. İnsanın evine kazanç getirmesi, yiyecek getirmesi; filelerle, paketlerle yiyecek, içecek, giyecek getirmesi, infakta bulunması, cihada sarf edilen para gibi sevap...

Ayrıca kişi şahsen mutlu oluyor. Çünkü, insanın tabiatında ve birçok varlıkların tabiatında, böyle eşleriyle beraber olma arzusu kuvvetli bir arzudur. Ve bu arzu olmadığı, tatmin edilmediği zaman, meşru yollardan yerine getirilmediği zaman, kişiler çok mutsuz olurlar, çok bedbaht olurlar, perişan olurlar, rûhî bunalımlara düşerler. Onun için insanın rûhen sağlıklı olmasının şartı da evlilik, mutlu olmasının da şartı evlilik... Hâsılı bekârlık değil, evlilik sultanlıktır.

Sonra da çok kârlıdır. Dînî bakımdan kârlıdır; ibadetlerinin sevabı artıyor, kalbi tertemiz oluyor, aklı rahatlıyor. İşi düzene giriyor, yaşamı düzene giriyor, rahatı, konforu artıyor. Ondandır

sonra da Allah, kendisine çocuk veriyor, çoluk çocuğundan dolayı bereket veriyor.

İşte bu evlilik, yuva kurmak, güzel bir olay... Bu işin olmasına olumlu katkılarda bulunması lâzım müslümanların... Her müslümanın nikâh konusunu teşvik etmesi lâzım!

Şimdi dünya üzerinde çeşitli akımlar var... İnsanların tutumları var, zihniyetleri var, tutturdukları hayat tarzları var... Meselâ, Avrupalılar çocuk yapmayı sevmiyorlar. Çocuğu kilise zoru olarak görüyorlar. Çocuk yetiştirmek zor bir iş diye, çocuk edinmek istemiyorlar. Hattâ hanım veya bey, iki taraf yuva kurmak da istemiyor. Neden?.. Hürriyetleri tahdit olur diye düşünüyor. İstedığı gibi halt edecek, yaşayacak; onu daha iyi sanıyor.

Tabii, bu onların felsefesi... Ama İslâm, bunun böyle olduğu zaman toplumun zarar gördüğünü, toplumun ana yapısının tahrif olduğunu ve toplumun gelişmesinin, hattâ çoğalmasının durduğunu bildiği için, nikâhı teşvik ediyor.

Şimdi Avrupalılar, Amerikalılar veya başka gayrimüslimler, Çinliler, Hintliler çeşitli sebeplerden çocuklarının olmamasını isteyebilirler. Diyorlar ki:

“—Dünya nüfusu çok artıyor. Dünya nüfusu arttığı zaman dünyada dengeler bozuluyor, çevre kirleniyor, çocukların bakımı zorlaşıyor...”

Çocukların bakımı, bir kere Allah'ın onlara rızık vermesiyledir. Allah, yarattığı mahlûkunu rızıklandırır. O bir mesele değil... Ama

insanların çoğalmasını da düşünecek olursak, meselâ Amerikalı, bir batılı, bir münevver insan, medenî dediğimiz alemin insanı, bir doğuludan, meselâ bir Hintliden otuz defa daha fazla çevreyi kirletiyor. Çünkü modern yaşamaya alışmış, konforlu yaşamaya alışmış, çevreyi muazzam kirletiyor. Üretimiyle, yaşamıyla, israfıyla, pervasızlığıyla, bir tek Amerikalı otuz Hintliden daha fazla çevreyi kirletiyor.

O zaman ne olması lâzım?.. Amerikalı daha fazla, çünkü çevreyi çok kirletiyor. Tabii Hindistan'da da birçok müslüman var. Büyük kısmı başka dindedir, brahmanisttir, budisttir de, müslümanlar da çok Hindistan'da... Zaten bir ara müslümanlar idare etmişti Hint kıtasını. Yâni bir müslümancık, bir gariban,

mütevâzi kimse Afrika'da, Asya'da, demek ki çevreye otuz misli daha yararlı veya ötekilerden otuz misli az zararlı...

Binâen aleyh, onlar çoğalsınlar, tamam. Çünkü, bir tanesi olunca, otuz kişi kadar çevreye zarar veriyorlar ama, bizim durumumuz öyle değil... Müslümanın çoğalması faydalı. Müslüman çoğaldı mı toplum düzelecek, insanlar arasındaki münasebetler düzelecek; harb olmayacak, sulh olacak... Ahlâksızlık olmayacak, edeb, ahlâk olacak... İstismar olmayacak, hakkâniyet olacak... Binâen aleyh, onlar doğum kontrolü yapıyorlar; tamam, yapsınlar, haklılar, çünkü çevreyi çok kirletiyorlar, berbat ediyorlar alemini...

Ama bizim öyle bir durumumuz yok! Biz evliliği tercih ediyoruz. Ayrıca çocuk olsa da, olmasa da, nikâh şerefli oluyor. Nikâhın dışında arzularını tatmin etmeye çalışmak da, gayr-i kânûnî oluyor. Birçok ülkelerde kanunlar da bunları doğru görmemiş, nikâh dışı ilişkileri yasaklamış ve cezalandırmıştır. O halde nikâh her yönden; toplum yönünden, mutluluk yönünden, ferdin dünyası ahireti yönünden, dindarlığı yönünden, neslin idamesi yönünden, çevrenin düzeni yönünden çok güzel bir olay...

İslâm da onun için nikâhı teşvik ediyor ve evlilik konusundaki aracılığı, ricayı ve şefaati de teşvik ediyor. Onun için bizim bu konularda üzerimize düşen vazifeyi yapmamız gerekiyor.

Bir de şu durum var: Şimdi müslümanın kızı, tabii tesettürü Allah emrettiği için mestûre oluyor, örtülü oluyor. Örtülü olunca, kendisini saklamış oluyor. Güzelliğini göstermemek esas oluyor İslâm'da... Ama başka kültürlerde güzelliğini ortaya arz etmek, kadınları reklâm etmek, afişe etmek esas oluyor. Onun için gayrimüslim olan insan sırtını açıyor, bacağını açıyor, kolunu açıyor, saçını açıyor, yüzünü boyuyor... Yâni daha güzel görünmek için muazzam bir sanayi, korkunç bir gayret, sabahtan akşama tuvalet, ruj, makyaj, berber ve sâire...

Şimdi müslüman bunu yapmıyor. Yapsa da, evinde yapmasına müsaade edildiği için, dışarıda yapmadığı için, çok küçük ölçülerde oluyor. Binâen aleyh, bu müslüman kızın güzelliği ve kıymeti ancak onun yakınları

tarafından biliniyor. Herkes öyle sokakta, çarşıda, bayırda, plajda, piknikte göremez tabii onu... Onun için, bilenlerin öteki ilgililere bu hususta yardımcı olması lâzım! “Ben bir güzel hanım kız tanıyorum; çok iyi eğitim görmüş, çok terbiyeli, çok güzel bir ev hanımı... Çok çalışkan, hünerli, becerikli... Aman onu tavsiye ederim. İstersen ben de aracı olayım, onunla bir yuva kurun!” diye, böyle yardımcı olmalıyız.

Veyahut, insanın kız çocuğu olabilir. O da kız çocuğunu kendisine emanet edeceği, güzel bir damat arar. Namuslu, dürüst, çocuğuna helâl lokma yedirecek olan, çocuğunu mutlu edecek bir kimse arar. Onun da bulunması zor... Onun için de yine konu komşunun, yâni müslümanların birbirlerine yardımcı olması lâzım!.. “Aman, ben çok iyi bir çocuk tanıyorum. Yakından tanırım, dürüştür, namazındadır, niyazındadır, temizdir, terbiyelidir, merhametlidir... Bak bunu sizin kızınızla evlendirelim, ben aracı olayım!” filân diye, bu gibi güzel işleri yapmakta birbirimize yardımcı olmalıyız.

Bu bir sosyal vazife, dînî bir vazife... Nikâh sevap olduğu için, sevaplı bir şeye aracı olmak da sevap, şefaât de sevap...

الدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ

حم. طب. خط. عد. عن أبي مسعود الأنصاري؛ ت. ع. وابن أبي الدنيا عن أنس؛ حم. عد. عن (سليمان بن بريدة عن أبيه؛ هب. عد. عن ابن عباس)

(*Ed-dâllü ale'l-hayri kefâilihî*)³ “Hayra delâlet eden kimse, yapmış gibi sevap kazanır.” diye genel hüküm var, hadis-i şerifte bildirilmiş. Hayra delâlet etmek, hayrı yapmak gibi sevap kazandırdığından, bu hususta çok gayretli olalım!..

---

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.274, no:22414; Taberânî, *Mu'cemü'l- Kebîr*, c.XVII, s.226, no:628; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.85, no:86; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.217; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.383; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.342; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.478, no:7400; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.275, no:4296, İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadâi'l-Havâic*, c.I, s.39, no:27; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.357, no:23077; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd- Duafâ*, c.III, s.298; Süleyman ibn-i Büreyde babasından.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7657; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.90; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.34, no:2384; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.351, no:1031; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.306, no:1317; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.150, no:1742; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.266; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.555; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.418; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXVIII, s.193; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Hz. Aîşe RA'dan. RE, 207/5.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.359, no:16052-16055; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.399, no:1282;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XII, s.493, no:12394.

Bu önemli bir hizmettir. Ben bunu çok önemli görüyorum. Bu hususta hepinize, olanca gayretinizle çalışma rica ediyorum, tavsiye ediyorum. “Bunun önemine dikkat edin ve siz de bu hususta etrafınızda, İslâmî bakımdan güzel hizmet yapın!” diye rica ediyorum. Ben de size şefaath ediyorum bu konuda, ricada bulunuyorum.

c. Hamile Kadının Mükâfâtı

Hani deminki konuşmamda söz arasında geçmişti, bu Avrupalı gayrimüslim, başka yerlerdeki kültürlerdeki kadınların zihniyetleri, erkeklerin zihniyetleri, yaşam tarzları, kendilerini teşhir etmelerini; erkeklerle kadınların münasebetlerinin gayr-i meşrû noktalardaki cereyan tarzı ve sayısal olarak yüzdesi çok farklı... Bu hususta Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerifi de konuyla ilgili olduğu için, anlatayım, ekleyeyim. Böylece üç tane hadis-i şerif okumuş olalım:⁴

مِنْ تِسْعٍ وَتِسْعِينَ امْرَأَةً وَاحِدَةً فِي الْجَنَّةِ وَ
بَقِيَّتُهُنَّ فِي النَّارِ إِنْ الْمَرْءَةَ الْمُسْلِمَةَ إِذَا
حَمَلَتْ أَنْ لَهَا أَجْرُ الصَّائِمِ الْقَائِمِ الْمُحْرِمِ
الْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَتَّى وَضَعَتْ وَإِنَّ لَهَا

⁴ Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.345, no:2460; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.504, no:45078; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXII, s.42, no:24255.

فِي أَوَّلِ رَضْعَةٍ تُرَضِعُهُ أُجْرَ حَيَاةٍ نَسَمَةٍ

(أبو الشيخ عن ابن عباس)

RE. 449/4 (*Min tis'in ve tis'îne'mreeten vâhidetün fi'l-cenneh, ve bakıyyetühünne fi'n-nâr. İinne'l-mer'ete'l-müslimete izâ hamelet enne lehâ ecra's-sâimi'l-kâimi'l-muhrimi'l-mücâhidi fî sebîli'llâhi hattâ vadaat, ve inne lehâ fî evveli rad'atin turdiuhû ecra hayâti nesemetin.*)

Ne kadar güzel bir hadis-i şerif... Bunun tercümesini nikâh dairelerine böyle yazmamız lâzım; veyahut nikâh davetiyelerine, düğün davetiyelerine yazmak olabilir. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz bu hadis-i şerifinde:

(*Min tis'in ve tis'îne'mreeten vâhidetün fi'l-cenneh*) “Doksan dokuz kadından bir tanesi cennettedir. (*Ve bakıyyetühünne fi'n-nâr*) Geri kalan doksan sekiz tanesi –Allah korusun, Allah etmesin, Allah kurtarsın– cehennemdedir. Genel temâyül, kadınların durumu dolayısıyla böyle; doksan dokuzda biri cennete giriyor, doksan dokuzda doksan sekizi cehenneme gidiyor. Yüzde hesabıyla söylenmemiş, doksan dokuz hesabıyla söylenmiş hadis-i şerifte...

Tabii, nedendir?.. Açılır, tesettüre riayet etmez, ahlâkî kaidelere riayet etmez. Dînî emirleri uygulamaz, imanına dikkat etmez, ibadetine dikkat etmez. İsyan eder, vazifelerini yapmaz, kocasına karşı gelir, çocuğuna bakmaz, vefasız olur, gayretsiz olur... Tabii, oradan çok şeyler kaybediyor. (*Ve bakıyyetühünne fi'n-nâr*)

“Doksan dokuzdan bir tanesi cennette, kalan doksan sekizi cehennemde...” Genel durum böyle.

Fakat Peygamber Efendimiz, sevap kazanacak müslüman hanımları da hemen arkasından güzelce anlatıyor:

(Inne'l-mer'ete'l-müslimete izâ hamelet)
“Müslüman bir hanım evlâdına hamile olduğu zaman, başlar sevap kazanmağa... Ne kadar?..
(Enne lehâ ecra's-sâimi'l-kâimi'l-muhrimi'l-mücâhidi fî sebîli'llâh) Gündüz oruç tutan; gece kalkıp, uyumayıp ibadet eden, zikir ü tesbih yapan ve namaz kılan; ihrama girip hac ve umre yapan; Allah yolunda savaşa katılıp cihad eden kimse gibi sevap yazılmağa başlanır.”

Bakın, ne kadar büyük sevap kazanıyor! Bir kadıncağız hamile olarak, karnında çocuğunu büyütmeğe başlayınca, ne kadar sevap kazanmağa başlıyor! Yâni gündüz oruçlu, gece ibadetinde, namazında olan kimse kadar; hac ve umre yapan insan kadar ve Allah yolunda cihad eden insan kadar sevap kazanıyor.

Şimdi bir düşünün, müslüman kadının çocuk yapmaktaki fedâkârlılığını ve rızasını, bu işe razı olmasını, itiraz etmemesini; bir de doğumdan, evlât edinmekten, evlenmekten bucak bucak kaçan, kendi keyfini, rahatını düşünen modern dünya kadınlarını düşünün!.. Evlenmek istemiyor, koca kahrı çekmeyeyim, çocuk cevr ü cefâsı çekmeyeyim diye... Evlense, çocuk yapmak istemiyor. Neden... Doğum zormuş, çocuğu büyütmeğe zormuş filân diye kaçınıyor.

Evet zordur, doğru. Zor olduğunda haklılar... Zor ama, Allah-u Teâlâ Hazretleri de böyle bir hamile hanımefendiye gece namazlı, gündüz oruçlu, vaktini hep böyle ibadetle geçiriyor gibi sevap veriyor. Biliyorsunuz, hac ve umre yapmağa başlarken ihramlanılıyor. Onun için, ihramlanmış insan gibi; veyahut da Allah yolunda malını canını ortaya koyarak cihad eden insan kadar sevap kazanmağa başlıyor.

Sonra, (*hattâ vadaat*) “Çocuğunu dünyaya getirinceye kadar, o hamilelik devresinde – dokuz ay on gün genellikle– işte bu sevap böyle, boyna çalışıyor.” Saatin, ibrenin rakamları hızla değişiyor, dönüyor ve muazzam sevap kazanıyor. Tabii bunun bir ibadet olduğunu bilenlere, bu sevabı bilerek bu işin sıkıntılarına tahammül edenlere ne mutlu!..

Tabii, bu hamilelik başladığı zaman, aşermek denilen mide bulantısı vs. olur, tansiyon değişir, vücutta çeşitli hastalıklar belirebilir. Hamilenin bakımı önemli, tıbbî ihtimam ister. Yorulur, sıkıntıları vardır, uykusuzluğu vardır, ağrıları, sızıları vardır ama, işte Allah ondan dolayı, bu hanımefendiye böyle muazzam sevaplar veriyor ki, kolay kazanılan sevaplar değil...

(*Ve inne lehâ fî evveli rad'atin turdiuhû*)
“Ona ilk emzirmede, çocuğunu kucağına alıp da ilk emzirmesinde, (*ecre hayâti nesemetin*) bir kulun hayatı kadar sevap verilir.” Yâni bir insan, diyelim ki düşman eline esir düşmüş, kesecekler, öldürecekler.

Diyor ki bu taraftan birisi:

“—Öldürmeyin, fidiye-i necâtını, kurtuluş parasını ödeyeyim, kurtulsun!”

Parayı ödüyor, esiri düşmandan kurtarıyor. Ölecekti, kafası kesilecekti, idam edilecekti, fidiye-i necatla ölümden kurtuldu. Yâni bunun gibi, bir insana hayat kazandırma sevabı vardır, ilk emzirişte... Sonra her emzirişte bu sevap tekerrür edecek. Nice nice insanlara hayat vermiş, ölümden kurtarmış, fidiye-i necat vererek onu hayata kavuşturmuş gibi sevap kazanıyor çocuğunu emziren kadın... Ne kadar güzel, büyük mükâfâtlar!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri ne kadar mükrim... Ne kadar, kullarına çeşitli vesilelerle büyük sevaplar ihsan ediyor... Ne kadar, meşakkatleri değerlendiriyor... Hepinizin bildiği bir hadis-i şerif vardır, bu münasebetle beyan edelim, hatırlayalım:⁵

أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ أَحْمَرُهَا

(Efdalü'l-a'mâli) “İbadetlerin efdali, yâni en faziletlisi (ahmezühâ) en zahmetli olanıdır.”

İbadet etmek bazen kolay değil... İbadetlerde zahmetler vardır, meşakkatler vardır. Ama zahmet ve meşakkat ne kadar çok olursa, sevap o kadar çok oluyor.

“—Efendim ben duyuyorum ki, hacca gitmek çok zahmetliymiş!..”

Tabii, zahmetli ama, sevabı da o kadar çok!

⁵ Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.155, no:459.

“—Efendim, işte para çok harcanıyormuş, sıkıntılar çok oluyormuş, hava sıcakmış, izdiham fazla oluyormuş... vs. vs.”

İşte zahmetlerin hepsinden dolayı sevap çok...

“—Efendim, cihadın sevabı çok büyük!”

Tabii, mal ve can tehlikesi var, yorgunluk var, rahat yok, korku var.. Ama cihad yapıldığı zaman da, geride bir toplumun mutlu yaşaması var. Sen Allah yolunda cihad ediyorsun, sınırda gözcülük ediyorsun, düşmanın saldırısına karşı durarak hayatını ortaya koyuyorsun ama; senin bu fedâkârlığın, kahramanlığın sayesinde geride kocaman bir toplum, milyonlarca insan mutlu yaşıyor. Zahmetli ama, sevabı çok büyük...

İşte buna benzer bütün ibadetlerde zahmetin çokluğu nisbetinde, mükâfâtı da Allah fazla veriyor.

“—Bir insan hasta oluyor, ötekisi sıhhatli... E şimdi bu Allah'ın adaletine sığar mı?..”

Allah dünyada insanları imtihan ettiği için, peygamberlerine bile hastalık vermiştir. Eyyûb AS'ın hastalığını biliyoruz. Hastalık veriyor. Evet, bazı kimse hastalıklı, ötekisi sıhhatli, sağlıklı... Birisi sağlıktan, sıhhatten imtihan oluyor; ötekisi hasta olmuş durumunda, Allah'a karşı kulluğunu nasıl yapıyor diye, oradan imtihan oluyor.

Ama, Allah-u Teâlâ Hazretleri ecirde dengeliyor. Sevabı hastaya çok veriyor. Hastanın uykusu ibadettir, iniltisi tesbihtir, duası makbuldür. Yapamadığı adeti olan ibadetleri, yapmış gibi sevabı çalışıyor. Defter-i a'mâli günahlardan

siliniyor, tertemiz oluyor. İşte muazzam bir dengeleme...

Hani Peygamber Efendimiz, “Afiyet isteyin Allah’tan!” demese, insanın “Biraz hasta olsam da, sevap kazansam!” diyeceği geliyor. Yâni hastalıkta sevap var.

Bir kadının kendi başına takıp takıştırıp, taranıp, donanıp, boyanıp, giyinip, süslenip, allanıp, pullanıp keyfine bakması, gezmesi, pikniklere gitmesi, yazlıklara gitmesi, plajlara gitmesi, keyfi, zevki; öbür taraftan bir hanımefendinin de çocuğunu büyüteceğim diye hamileliğin sıkıntısını çekmesi, Allah rızası için çeşitli rahatsızlıklara tahammül etmesi dengeli değil...

Ötekisi daha rahat, berikisi meşakkatli... Ama işte Allah-u Teâlâ Hazretleri, buna büyük sevap veriyor.

“—Peki niye bu işler meşakkatli oluyor, hikmeti ne?..” Gâyet kolay anlıyoruz. Böyle olmadığı zaman, nesil yetişmiyor, insan nesli devam etmiyor. Bakın, Hazret-i Adem Atamız AS’dan bu zamana kadar, insan nesli devam etmiş. Daha Allah’ın istediği nice zamanlara kadar insan nesli devam edecek.

Bütün nesiller öyle... Koyunlarımız üremese, ne yiyeceğiz, ne içeceğiz?.. Her şeyin üretimi önemli... Balık çiftlikleri kuruyoruz, hayvan çiftlikleri kuruyoruz. “Aman hayvanlar üresin, bitkiler üresin!” diye...

Biraz tohum ekiyoruz, bir tarla mahsûl alıyoruz. Neden?.. Allah bir tohumu üretiyor, çoğaltıyor, nice nice tohumlar oluyor.

Tüm dünya hayatı, bu üremeye ve gelişmeye dayalı olduğundan, üremenin şekli şemâili böyle olduğundan, bunun olması lâzım! Tabiat, akıl, mantık, işin akışı, kâinatın çalışması böyle...

Tabii, bu sıkıntılı... Sıkıntılı işe katlananla katlanmayan arasındaki fark ne?.. Katlanan, gece ibadet eden, gündüz oruç tutan, hacca umreye gelmek için ihrama girip sevap kazanan, Allah yolunda meşakatlere katlanıp malıyla, canıyla cihad eden insan kadar sevap kazanıyor evinde, o hanımefendi...

Ondan sonra da, Allah nur topu gibi bir evlât veriyor. Artık onun tadına doyum olmuyor. Kucaktan inmiyor çocuk, yanaklarını öpüyorsun, tombul tombul... Allah hayırlı evlât etsin diyorsun.

Çocuğu olmayanlar da kıvranıyorlar; “Aman benim çocuğum olsun... Aman filânca doktora gidelim...

Aman Almanya’ya, Avrupa’ya, İngiltere’ye, Amerika’ya gidelim... Aman dünyanın neresinde, ne tedavi çaresi varsa, şu benim çocuk olmama durumum geçsin de, ben de bir çocuğa sahip olayım!” diye karı koca seferber oluyorlar, servetlerini harcıyorlar.

Evlât da çok büyük mükâfât...

Hamilelikte biraz sıkıntı çekiliyor, arkasından evlât gibi bir mükâfât veriyor Allah... Öğrenci biraz sıkıntı çekiyor, senenin sonunda sınıfı geçiyor. Tahsilinin sonunda diploma alıyor, meslek sahibi oluyor, güzel bir kazanç sağlıyor.

Çiftçi biraz zahmet çekiyor, tarlayı ekıyor, biçiyor, çapalıyor, bakımını yapıyor ama, sonunda mahsûlü oluyor; getiriyor, pazarda satıyor, para kazanıyor. Traktörlerle pancarı getiriyor, buğdayı getiriyor, satıyor, geçimini sağlıyor.

Demek ki, dünyada sa'y kanunu var ve biz bu sa'y kanununu seviyoruz, beğeniyoruz, tasvib ediyoruz, insan çalışmalı diyoruz. İnsanın çalışması lâzım diyoruz. Çalışkan milletleri takdir ediyoruz; çalışmayanları, tenbelleri tenkit ediyoruz. Çalışmak da bir zahmet... Ama çalışmadan ürün ortaya çıkmıyor, sonuç ortaya çıkmıyor. O bakımdan hepimizin çalışması lâzım!

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi müslüman eylemiş. İslâm dininin en önemli özelliği fıtrat dini olmasıdır. Yâni, insanın fıtratına, tabiatına, hilkatına, yaratılışına uygun hükümleri ihtiva etmesi- dir. En güzel nokta budur. İşte buralardan tanıdıkça, tanıdıkça insanın İslâm'a aşkı, muhabbeti, sevgisi, bağlılığı artıyor.

Sevgili dinleyiciler! Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimizi, hepimizi İslâm'ın kadrini, kıymetini bilenlerden eylesin... Allah bize bir nimet vermiş, cevher vermiş, mücevherat sandığı vermiş, hazine vermiş. Biz o hazinenin kıymetini bilmezsek, yazık olur; harcarsak, yazık olur. İstifade etmezsek, yazık olur.

İslâm bir hazinedir. Allah hepimizi bu hazineye sahib etmiş; bu hazineden mahrum etmesin... İslâm üzere yaşamayı, İslâm üzere ruh teslim edip, ahirete mü'min-i kâmil olarak göçmeyi nasib eylesin...

Ahiretin de ebedî saadetine ermeyi, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı cümlemize nasîb ve müyesser eylesin...

Bugünkü cuma sohbetinde ahlâkın güzelliğini öğrenmiş olduk. Bunun en güzel tezahürünün de, evlilerin eşlerine, ailelerine karşı lütufkâr davranması olduğunu okumuş olduk, öğrenmiş olduk hadis-i şeriflerden...

Nikâh konusunda yardımcı olmanın, şefaatçi olmanın, aracılı olmanın ne kadar sevaplı olduğunu görmüş olduk. Nikâhtan sonra da evlilerin çocukları olması için yaptıkları çalışmaların sevabını; hamileliğin, çok beklemenin, çocuk doğurmanın, çocuk emzirmenin, yetiştirmenin ne kadar sevaplı olduğunu görmüş olduk.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize hayırlı yuvalar, mutlu yuvalar ihsân etsin... Hayırlı evlâtlar ihsan etsin...

Evlâtlarımızı hayırlı yetiştirmeyi nasib etsin...

Mutluluklarını görmemizi nasib etsin... Hepimizi evlâtlarımızla beraber cennetleyle cemâliyle müşerref eylesin...

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..*

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

10. 05. 1996 - Medine

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

